

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2022 (lipiec 2022)”.

Spis treści

Spis treści	1
Synteza	2
PYTANIA O WPŁYW WOJNY W UKRAINIE	3
Wykres 1. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje	3
Wykres 2. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu	4
Wykres 3. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy	5
PROCESY CENOWE	6
Wykres 4. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie	6
Wykres 5. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy	7
Wykres 6. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie.....	8
Formularz bieżącej edycji badania.....	9
Uwagi metodologiczne	11

Synteza

W lipcowym, rozszerzonym badaniu koniunktury, pytania dotyczyły negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz procesów cenowych. W porównaniu z poprzednim miesiącem nie nastąpiły większe zmiany w postrzeganiu efektów wojny w Ukrainie. Ankietowane podmioty oczekują dalszego wzrostu cen, szczególną uwagę zwracają na wzrost cen energii i paliw. Zmiany w warunkach finansowania przedsiębiorstw przekładają się przede wszystkim na ich decyzje inwestycyjne. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące procesy:

Pytania o wpływ wojny w Ukrainie

- **Lipcowe wyniki badań wskazują, że szczególnie w przypadku jednostek handlu detalicznego i przetwórstwa przemysłowego nastąpił nieznaczny wzrost odsetka ankietowanych deklarujących poważne i zagrażające stabilności firm skutki wojny w Ukrainie. Nadal jednak jest to zasadniczo niski poziom.** W porównaniu z czerwcem wyraźniejsze pogorszenie sytuacji wystąpiło w przypadku jednostek handlu detalicznego z branż tekstylia, odzież, obuwie oraz pojazdy samochodowe¹, gdzie odsetek ankietowanych wskazujących na poważne i zagrażające stabilności firmy skutki wojny w Ukrainie wzrósł odpowiednio o 34,4 p.proc. i 14,4 p.proc. Najbardziej znacząca poprawa natomiast wystąpiła w przypadku firm o liczbie pracujących do 9 osób w handlu hurtowym oraz budownictwie, gdzie odsetek wskazań na poważne i zagrażające stabilności firmy skutki wojny w Ukrainie spadł odpowiednio o 10,0 p.proc. i 8,4 p.proc.
- **Do najważniejszych, negatywnych skutków wojny w Ukrainie, podobnie jak miesiąc wcześniej, zaliczany był wzrost kosztów, a następnie w zależności od sektora gospodarki: zakłócenia w łańcuchu dostaw oraz spadek sprzedaży/przychodów.** W porównaniu z poprzednim miesiącem wzrost wskazań na problem wysokich kosztów wystąpił szczególnie wśród firm usługowych z sekcji informacja i komunikacja (wzrost o 14,0 p.proc.). Największy wzrost wskazań (w porównaniu z miesiącem wcześniejszym) na problem spadku sprzedaży/przychodów wystąpił wśród jednostek handlu detalicznego z branż tekstylia, odzież, obuwie (wzrost o 34,7 p.proc.) i żywność (wzrost o 16,4 p.proc.). Wyraźniejsze problemy z zakłóceniami w łańcuchu dostaw występowały wśród jednostek handlowych w branży tekstylia, odzież, obuwie (wzrost o 12,8 p.proc.).
- **W przypadku przedsiębiorstw zatrudniających pracowników z Ukrainy występowała zróżnicowana sytuacja w odniesieniu do problemu ich odpływu lub napływu.** Na większy odpływ (suma odpowiedzi: odpływ nieznaczny i poważny) w porównaniu z czerwcem wskazały szczególnie jednostki handlu detalicznego z branży tekstylia, odzież, obuwie (wzrost o 35,3 p.proc.). Największy spadek wskazań dotyczących napływu pracowników z Ukrainy (suma odpowiedzi: napływ nieznaczny i poważny) wystąpił w przypadku firm budowlanych o liczbie pracujących 250 i więcej osób (spadek o 11,5 p.proc.) oraz jednostek usługowych z sekcji zakwaterowanie i gastronomia (spadek o 10,9 p.proc.).

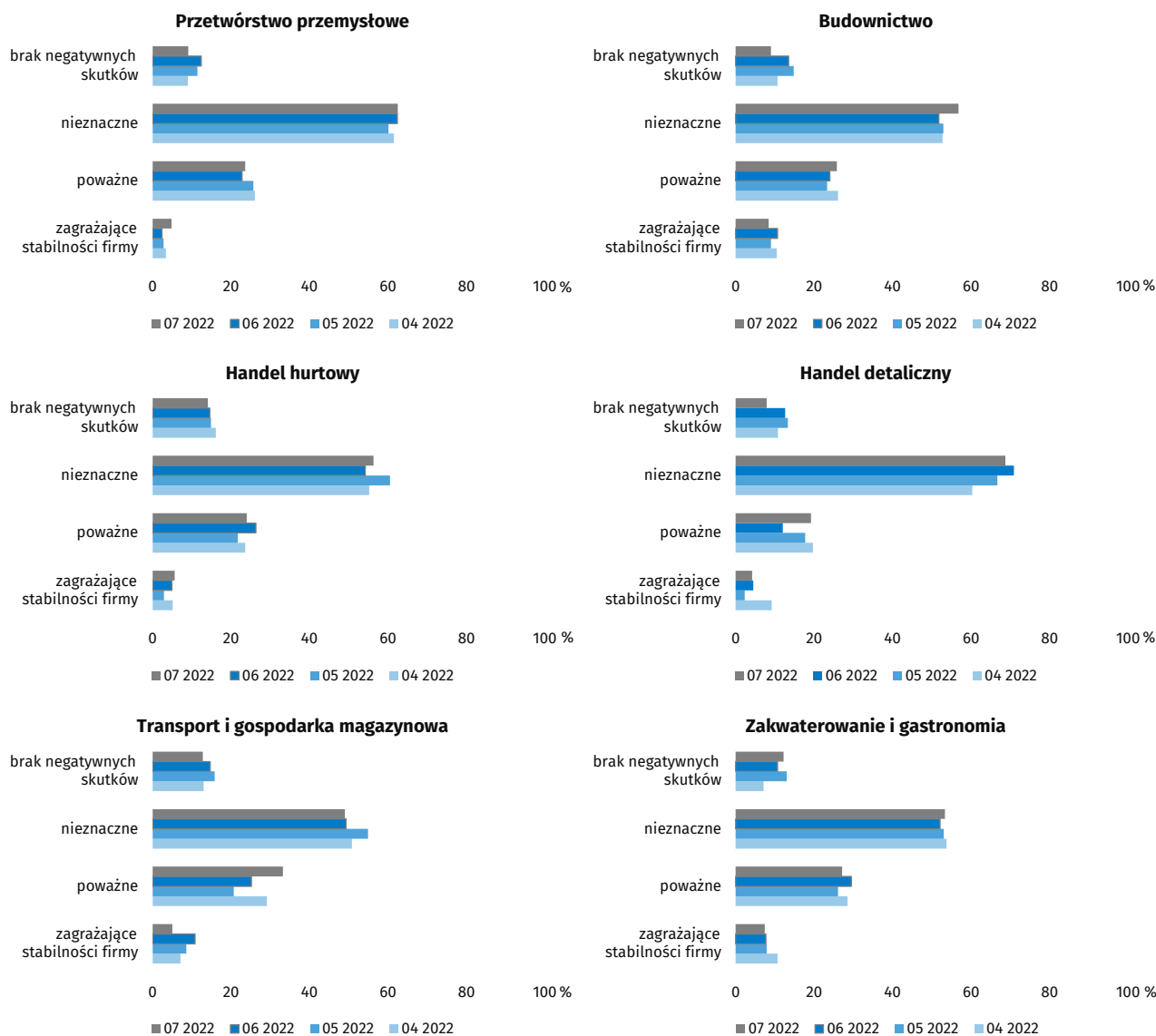
Procesy cenowe

- **Ankietowane podmioty wskazywały na możliwość szybszego wzrostu cen usług, materiałów i surowców (w porównaniu z aktualną sytuacją) w najbliższych 1-3 miesiącach oraz wolniejszego wzrostu cen w okresie 12 miesięcy.** Największy odsetek wskazań na szybszy wzrost cen w okresie 1-3 miesięcy wystąpił w przypadku jednostek handlu detalicznego z branży tekstylia, odzież, obuwie (94,4%). Wolniejszego wzrostu cen w krótszym okresie oczekują firmy budowlane o liczbie pracujących 250 i więcej osób (68,8%). Na szybszy wzrost cen w okresie 12 miesięcy wskazują przede wszystkim przedsiębiorstwa usługowe z sekcji zakwaterowanie i gastronomia (64,7%). Wolniejszego wzrostu cen w okresie 12 miesięcy spodziewają się głównie jednostki handlu detalicznego z branży tekstylia, odzież, obuwie (57,1%).
- **Według przedsiębiorców na wzrost kosztów funkcjonowania firmy wpływają w największym stopniu ceny energii i paliw, komponentów i usług oraz koszty zatrudnienia.** Największy odsetek wskazań na ceny energii i paliw wystąpił w przypadku jednostek handlu detalicznego z branży żywność oraz tekstylia, odzież, obuwie (odpowiednio 99,1% i 98,7%). Ceny komponentów i usług są ważnym czynnikiem wpływającym na wzrost kosztów funkcjonowania firmy w handlu detalicznym w branży tekstylia, odzież, obuwie (93,6% wskazań) oraz w sekcjach przetwórstwo przemysłowe i budownictwo (odpowiednio 87,4% i 82,2% wskazań).
- **Zmiany warunków finansowania przedsiębiorstwa wpływają przede wszystkim na odłożenie decyzji inwestycyjnych oraz w nieco mniejszym stopniu na ograniczenie zatrudnienia oraz produkcji lub sprzedaży.** Zmiany w warunkach finansowania przedsiębiorstw wpływają na odkładanie decyzji inwestycyjnych szczególnie wyraźnie wśród jednostek handlu detalicznego zajmujących się sprzedażą żywności (73,7% wskazań), w przedsiębiorstwach z sekcji przetwórstwo przemysłowe o liczbie pracujących od 50 do 249 osób (62,2%) oraz podmiotach handlu detalicznego i budownictwa o liczbie pracujących do 9 osób (po 60,3%).

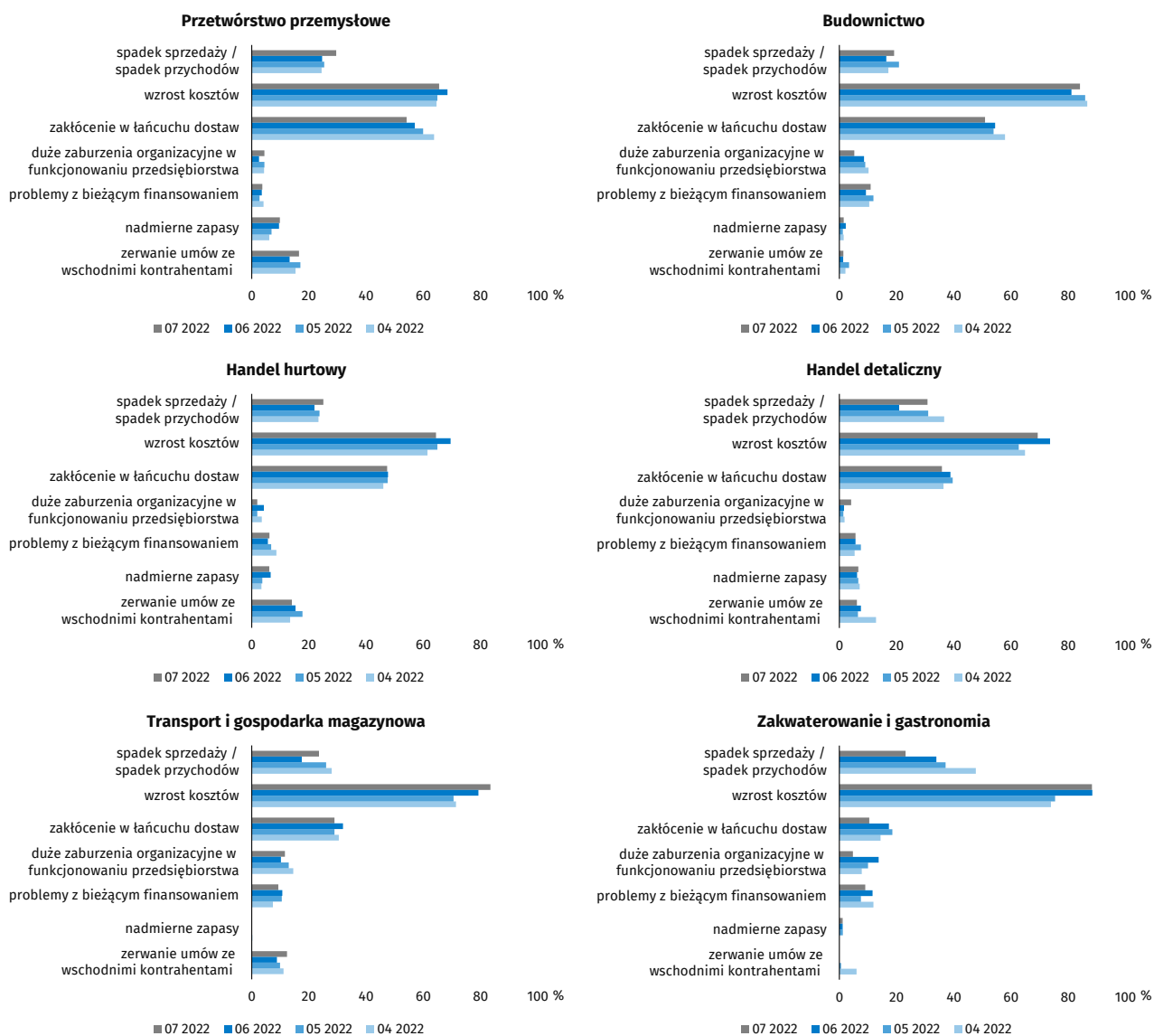
¹ Obejmuje jednostki należące wg PKD2007 do działu 45 sekcji G, prowadzące działalność z zakresu sprzedaży, naprawy i konserwacji pojazdów samochodowych.

PYTANIA O WPŁYW WOJNY W UKRAINIE

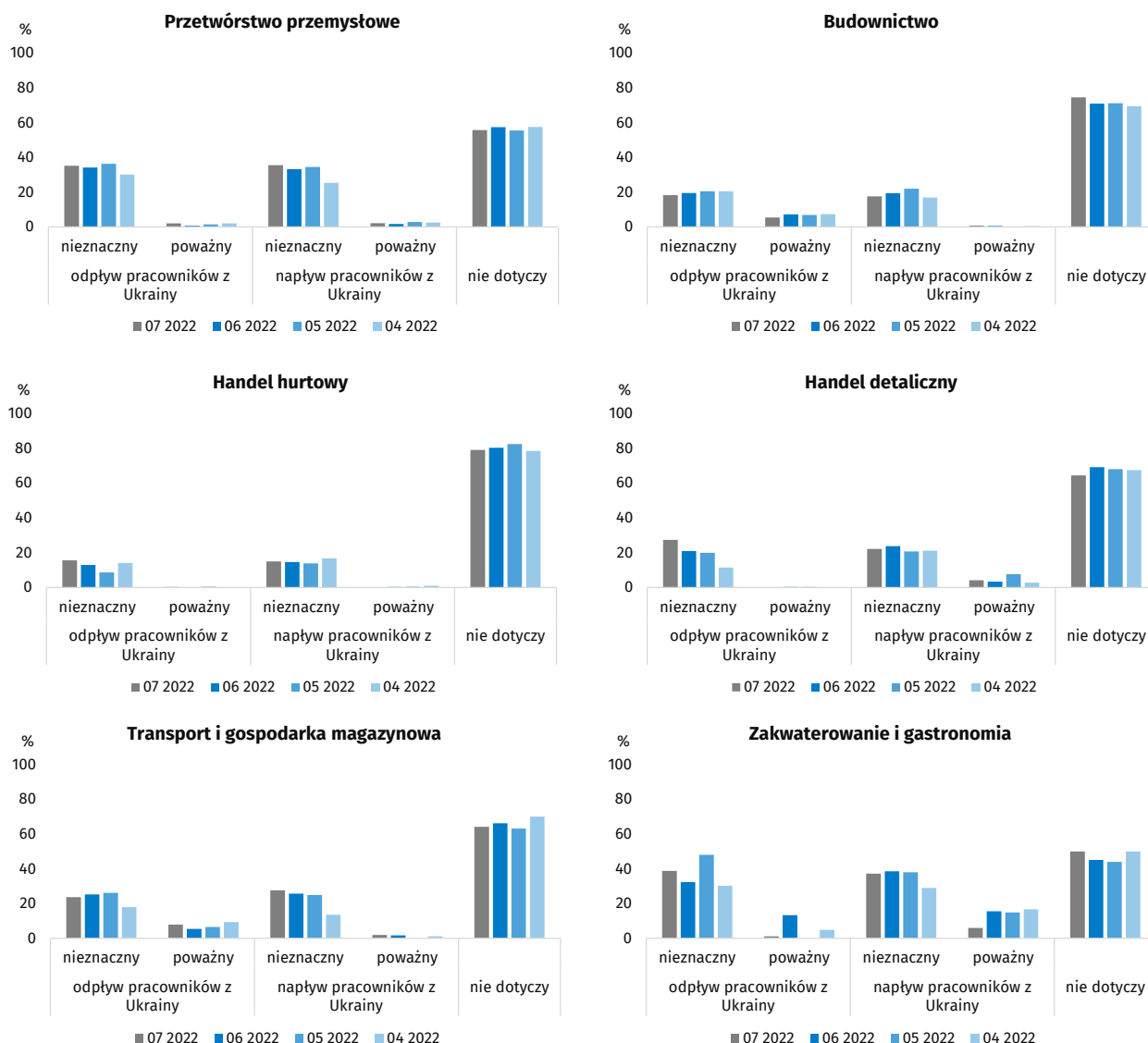
Wykres 1. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje

Wykres 2. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu

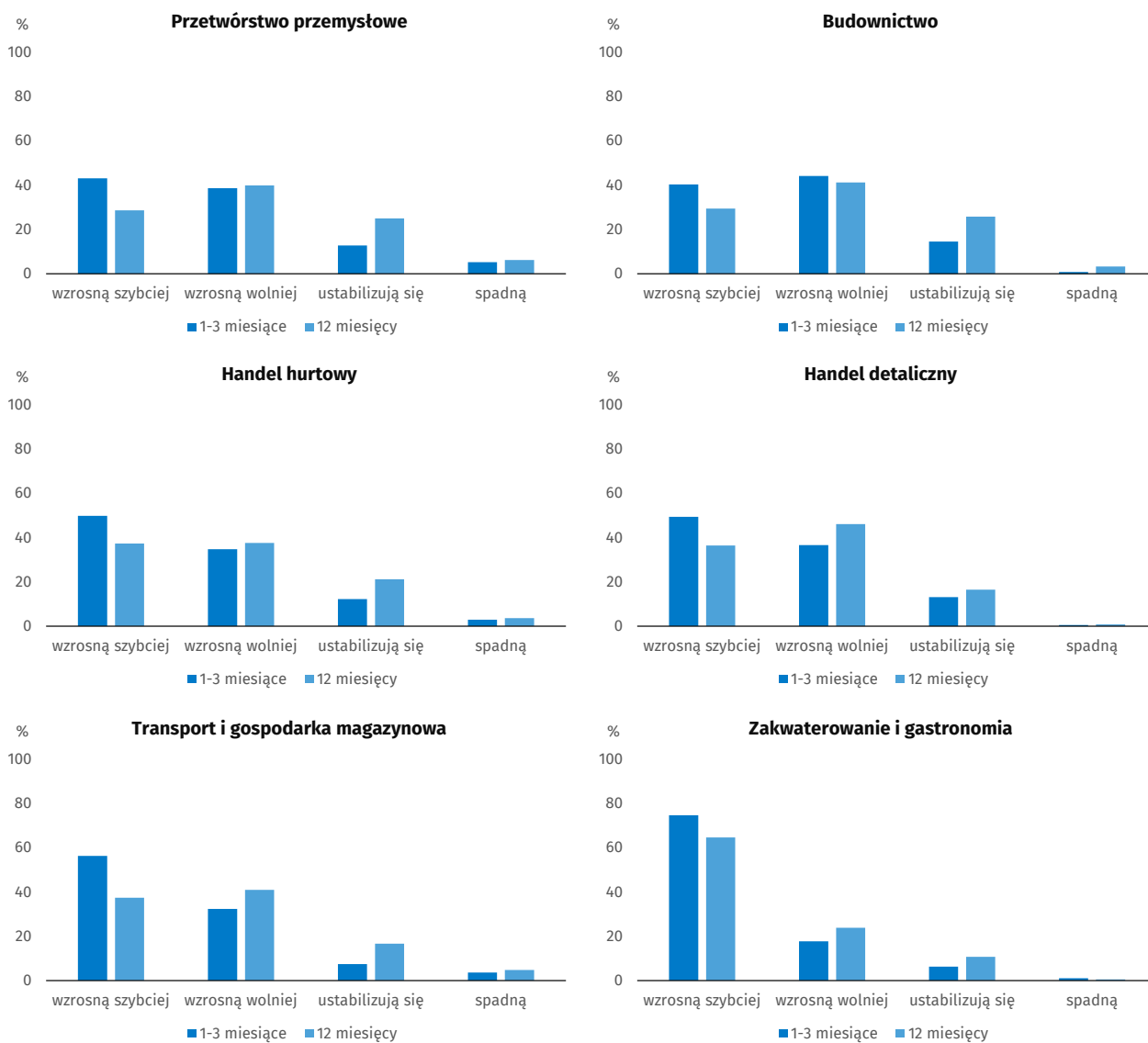

Wykres 3. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy

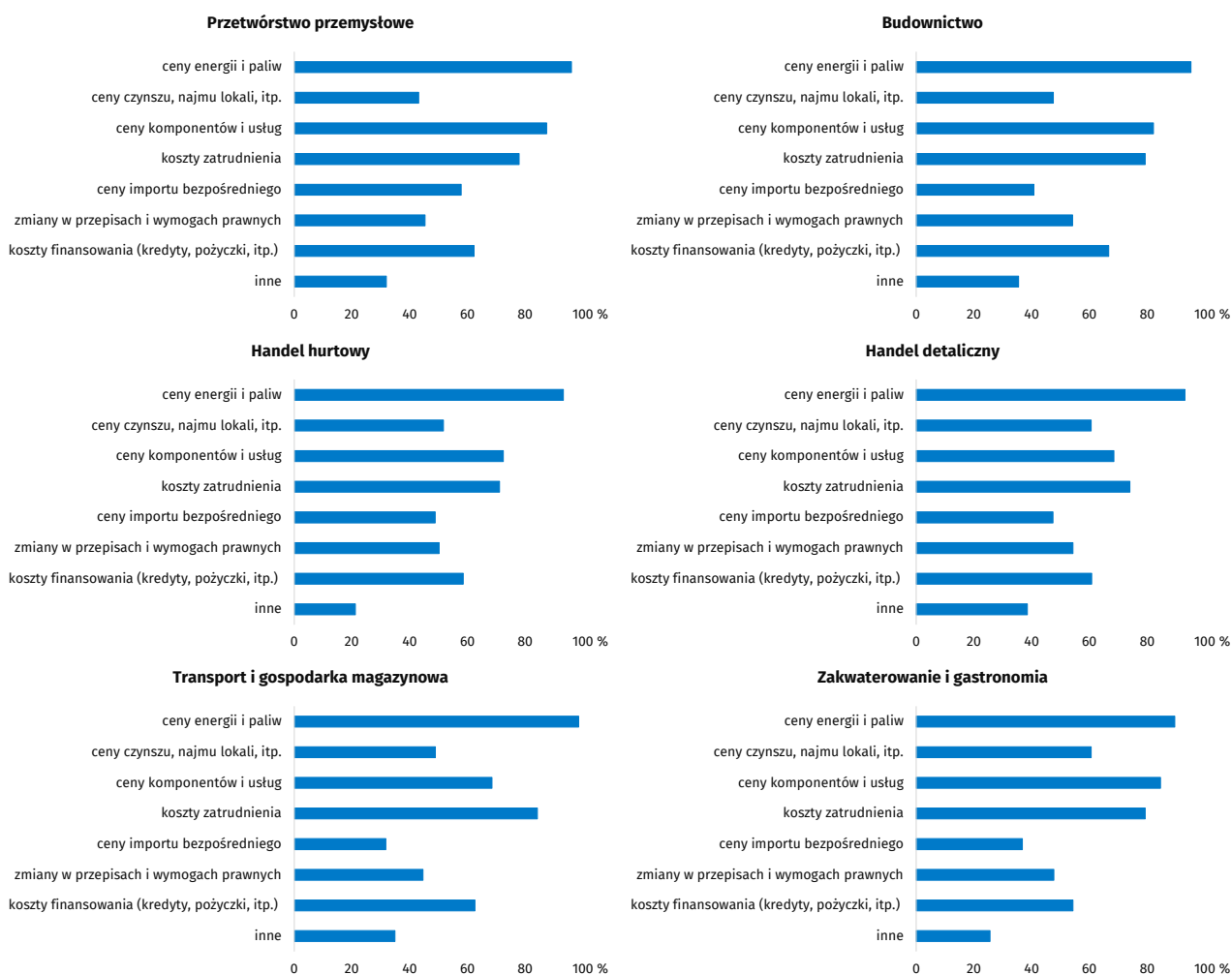

PROCESY CENOWE

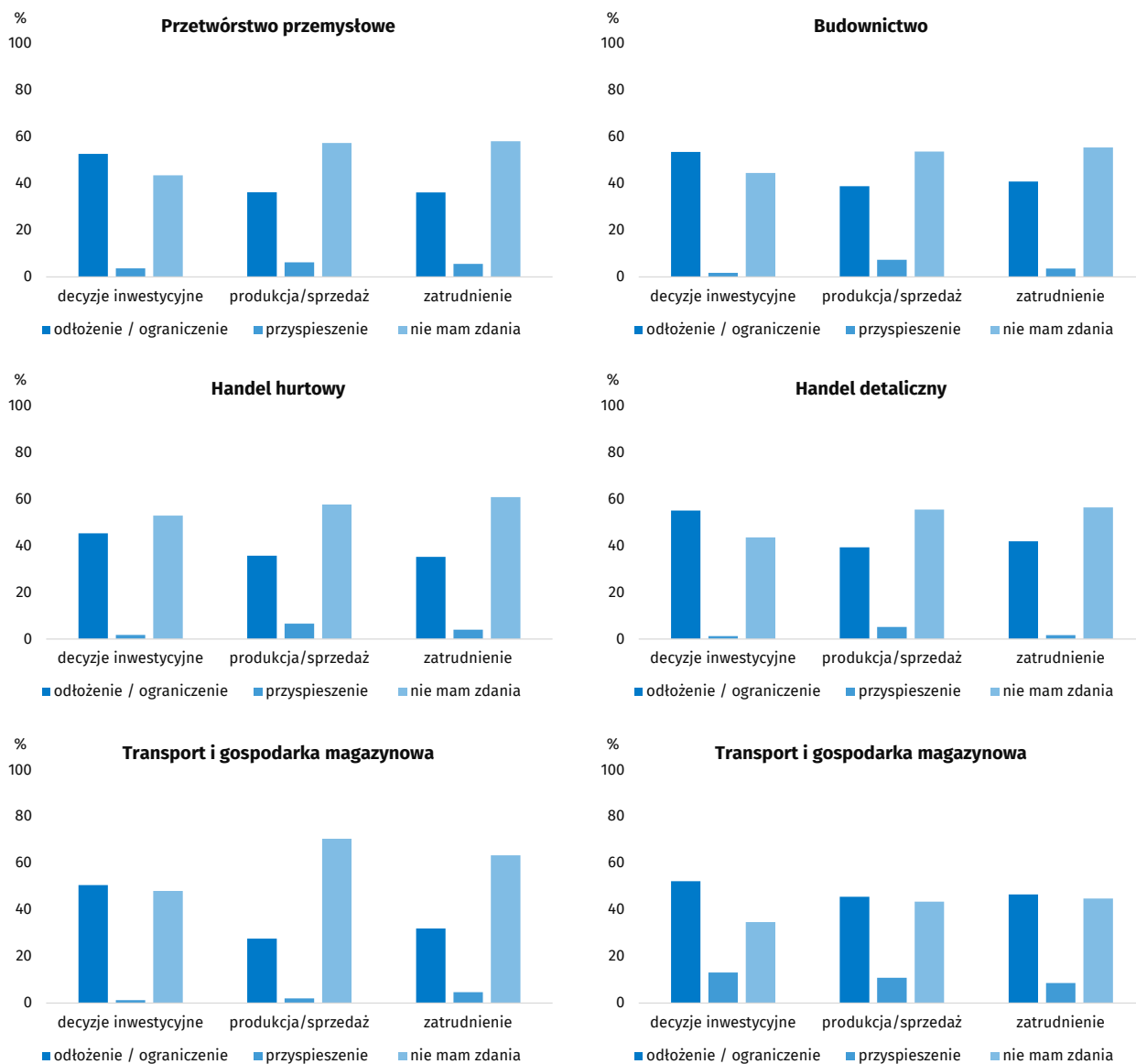
Wykres 4. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie

Wykres 5. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy

Wykres 6. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie

Formularz bieżącej edycji badania

Pytania o wpływ wojny w Ukrainie

1. **Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczące
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

2. **Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

3. **Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników).

W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”.

1. odpływ pracowników z Ukrainy
  - 1.1. nieznaczący
  - 1.2. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
  - 2.1. nieznaczący
  - 2.2. poważny
3. nie dotyczy

Procesy cenowe

4. **Jak Państwa zdaniem kształtować się będą ceny usług/materiałów/surowców wykorzystywanych przez Państwa firmę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej?**

w krótkim okresie (1-3 miesiące) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

w dłuższym okresie (najbliższe 12 miesięcy) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

5. Które z poniższych czynników w największym stopniu wpłyną na koszty funkcjonowania Państwa firmy w okresie najbliższego kwartału:

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

	wzrost kosztów	spadek kosztów
1. ceny energii i paliw	☐	☐
2. ceny czynszu, najmu lokali, itp.	☐	☐
3. ceny komponentów i usług	☐	☐
4. koszty zatrudnienia	☐	☐
5. ceny importu bezpośredniego	☐	☐
6. zmiany w przepisach i wymogach prawnych	☐	☐
7. koszty finansowania (kredyty, pożyczki, itp.)	☐	☐
8. inne	☐	☐

6. Czy obserwowane i przewidywane zmiany w warunkach finansowania przedsiębiorstwa (koszty kredytów bankowych i ich dostępność, kredyt kupiecki, odroczone płatności, itp.) spowodują, w najbliższych 12 miesiącach, w przypadku:

Proszę zaznaczyć po jednej odpowiedzi w każdym z wariantów

1. decyzji inwestycyjnych	☐ odłożenie	☐ przyspieszenie	☐ nie mam zdania
2. produkcji/sprzedaży	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania
3. zatrudnienia	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz innych pogłębionych informacji o aktualnych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Poniższy Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Część pytań w dodatkowym module jest niezmienna. Wprowadzane są jednak modyfikacje w celu dostosowania go do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa, a część pytań ma charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień.

Pytania mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy. Do tej pory respondenci pytani byli m.in. o: pracowników, plany inwestycyjne, popyt i podaż, okres przetrwania przedsiębiorstwa w aktualnej sytuacji, korzystanie z pomocy i ułatwień w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej, wpływ pandemii COVID-19 na koniunkturę. W kwietniu 2022 r. do istniejącego bloku pytań zostały dodane pytania odnoszące się do skutków wojny w Ukrainie, natomiast ze zbioru pytań na czerwiec usunięto te dotyczące wpływu pandemii COVID-19.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pytań odnoszących się do procesów cenowych. W przypadku pytania o pracowników z Ukrainy dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”. Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W bieżącej edycji badania, we wszystkich pytaniach prezentowany jest procent odpowiedzi respondentów na dany wariant. Dane zostały zagregowane zgodnie z metodologią agregacji (ważenia) stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, por. „Zeszyt metodologiczny: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Dotychczas prezentowane w Aneksie dane w formie tabelarycznej zostały przeniesione do baz Excela dołączanych do tego opracowania.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.